

GODLEWSKI

MARCELI

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Delegatura w Olsztynie

Zaangażowanie polskiego społeczeństwa w ratowanie ludności żydowskiej, skazanej podczas II wojny światowej na zagładę najczęściej przybierało formę zorganizowanej lub indywidualnej pomocy, na którą – prócz osób świeckich – decydowali się także duchowni.

Ich postawa „w godzinie próby” do dzisiaj stanowi symbol troski i oddania bliźniemu...

Wychowany w szlacheckiej rodzinie, Marcelegodlewskiurodził się 15 stycznia 1865 r. w Turczynie k. Grajewa (pod zaborem rosyjskim).

Związany z rodzimą ziemią podlaską, po ukończeniu szkół w Szczuczynie i Suwałkach zdecydował się wstąpić do Seminarium Duchownego w Sejnach. Po otrzymaniu święceń w 1888 r. młody kapłan kontynuował naukę podejmując studia teologiczne... w Rzymie.

Książka – „społecznik”

W 1894 r. ks. Godlewski związał się z archidiecezją warszawską, wcześniej pełniąc posługę m.in. w Nowogrodzie i Jedwabnem. Jako wikariusz tódzkiej parafii św. Krzyża czynił natomiast wysiłki na rzecz pomocy i dotarcia ze Słowem Bożym do środowiska robotników. Po powrocie do Warszawy został mianowany – w stopniu profesora – wykładowcą tamtejszego Seminarium Duchownego. Jego działalność społeczna przełożyła się na powstanie Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, a następnie uruchomienie „samopomocowego” Domu Ludowego.

Pomoc, ratunek, ocalenie

Agresja III Rzeszy na Polskę i oblężenie stolicy nie oszczędziły kościoła Wszystkich Świętych. Uszkodzona w nalotach świątynia – z racji położenia przy Placu Grzybowskiem – pod koniec 1940 r. znalazła się za murami tworzonego przez niemieckiego okupanta warszawskiego getta.

Ks. Godlewski zdecydował się pozostać na posłudze w getcie. Poglądy kapłana – dla części osób kontrowersyjne – w czasie okupacji nie stanowiły dla niego żadnej przeszkody aby ratować bliźnich – w tym Żydów. **Formy pomocy** były różne: od posiłków i medykamentów, po fałszywe dokumenty (wytwarzane na podstawie metryk chrztu), aż po schronienie i szansę na przeżycie. Ponadto, w domu ks. Godlewskiego w Aninie zapewniono opiekę podopiecznym sierocińców, które uległy zniszczeniom wojennym, a także żydowskim dzieciom „przemycionym” z getta. Należy pamiętać, że za udzielanie jakiegokolwiek pomocy Żydom niemiecki okupant karał śmiercią.

Ks. Marcelegodlewskizmarł 25 grudnia 1945 r.

Kapłaństwo i służba

W 1915 r. ks. Marcelegodlewskizostał proboszczem **warszawskiej parafii Wszystkich Świętych**. Posługę i aktywność społeczną łączył z działalnością polityczną. Związany ze środowiskiem endecji, w latach I wojny światowej zasilał szeregi Komitetu Narodowego Polskiego, zaś w niepodległej Rzeczypospolitej czynnie popierał Stronnictwo Narodowe. Prowadził też działalność wydawniczą i publicystyczną.

„Gdy wymawiam to nazwisko, ogarnia mnie wzruszenie. Namiętność i miłość w jednej duszy. [...] Kochaliśmy go wszyscy: i dzieci, i starcy, i wrywaliśmy go sobie na chwilę rozmowy. A nie skąpił siebie.”

- Ludwik Hirszfeld,
jeden z ocalonych przez ks. Godlewskiego

Za działalność i poświęcenie na rzecz ratowania Żydów, w 2009 r. Instytut Yad Vashem uhonorował ks. Godlewskiego tytułem Sprawiedliwego wśród Narodów Świata.